

Suomalaisen Tiedeakatemian toimintakertomus

Toimintakertomus on Suomalaisen Tiedeakatemian hallituksen laatima ja tilintarkastajan hyväksymä. Sitä ei ole tämän vuosikirjan painoon mennessä vielä käsitelty ja hyväksytty sääntömääräisessä kevätkokouksessa, koska kevätkokous on COVID-19-tilanteen vuoksi jouduttu siirtämään pidettäväksi myöhemmin syksyllä.

HALLITUS JA PÄÄSIHTEERI

Vuosi 2019 oli Suomalaisen Tiedeakatemian 112. toimintavuosi. Tiedeakatemian hallituksen esimiehenä toimi Risto Nieminen ja varaesimiehenä Anna Mauranen. Hallituksen varainhoitajana jatkoi Pekka Ilmakunnas, humanistisen osaston sihteerinä aloitti Tuula Linna ja matemaattis-luonnontieteellisen osaston sihteerinä Juha Kinnunen. Vuosijäseninä jatkoivat Arto Haapala, Elina Ikonen, Maria Lähteenmäki ja Merja Penttilä. Tiedeakatemian hallitus kokoontui vuoden aikana yhdeksän kertaa ja piti lisäksi kaksi sähköpostikokousta. Pääsihteerinä jatkoi Pekka Aula.

Tiedeakatemian hallituksen jäsenet muodostivat kertomusvuonna Emil Öhmannin Säätiön ja Hilikka ja Otto Brusiinin Säätiön hallitukset.

Toimintavuonna työskennelleiden hallituksen nimittämien toimikuntien ja työryhmien kokoonpanot olivat:

- Omaisuudenhoidotoimikunta: Risto Nieminen (puheenjohtaja), Anna Mauranen, Pekka Ilmakunnas, Tuula Linna (sihteerit), Pekka Aula ja Kati Eriksson.
- Palkintotoimikunta: Risto Nieminen (puheenjohtaja), Juha Kinnunen, Tuula Linna, Maria Lähteenmäki ja Merja Penttilä.
- Julkaisutoimikunta: Risto Nieminen (puheenjohtaja), Anna Mauranen (varapuheenjohtaja), Olli Martio (Mathematica-sarjan päätoimittaja), Jaakko Hämeen-Anttila (Humaniora-sarjan päätoimittaja), Frog (FFC-sarjan päätoimittaja) ja pääsihteerit Pekka Aula. Toimikunnan sihteerinä toimi Mika Koskenoja (Mathematica-sarjan toimitussihteerit).

Suomalaisen Tiedeakatemia hallituksen vuonna 2019 muodostivat (ylh. vas.) Pekka Ilmakunnas, Arto Haapala ja Juha Kinnunen sekä (alh. vas.) Merja Penttilä, Maria Lähteenmäki, Risto Nieminen, Anna Mauranen ja Tuula Linna. Kuvasta puuttuu Elina Ikonen.

- Emil Aaltosen rahaston hoitokuntana jatkoi Olavi Nevanlinna, Pekka Ilmakunnas ja Maria Lähteenmäki.

Humanistisen osaston valintatoimikunnassa toimivat syyskokoukseen 2019 asti Henry Bacon, Risto Heiskala, Marja-Liisa Helasvuori, Petri Karonen puheenjohtajana, Jari Lavonen, Outi Merisalo, Virpi Mäkinen ja Päivi Pahta. Syyskokouksessa vaihtuivat Heiskala ja Pahta. Uusiksi valintatoimikunnan jäseniksi syyskokous valitsi Heikki Halilan ja Anne Kovalaisen.

Matemaattis-luonnontieteellisen osaston valintatoimikunnassa toimivat syyskokoukseen 2019 asti Kimmo Kaski, Juha Kerre, Erkki Korpimäki, Hannu Koskinen, Markku Leskelä puheenjohtajana, Kaisa Nyberg, Vieno Piironen ja Asla Pitkänen. Syyskokouksessa vaihtuivat Kaski, Koskinen ja Leskelä. Uusiksi valintatoimikunnan jäseniksi syyskokous valitsi Jouko Korppi-Tommolan, Juha Pekka Lunkan ja Kristiina Wähälän.

APURAHAT

Vuonna 2019 Suomalainen Tiedeakatemia jakoi apurahoita hieman yli 2 miljoonaa euroa. Pääosa apurahoista suuntautui jatkokoulutukseen. Kokovuotisten jatkokoulutusapurahojen suuruus oli 25 000 euroa. Kaikille Suomessa työskenteleville apurahan tohtoriopintoihin saaneille myönnettiin lisäksi suoraan yliopistoille maksettava yliopistokorvaus, joka on kokovuotisen apurahan yhteydessä 1 600 euroa. Henkilökohtaisia apurahoja ei myönnetty Tiedeakatemia jäsenille.

Apurahahakemukset arvioivat Tiedeakatemia hallituksen nimeät asiantuntijat, jotka edustavat korkeinta asiantuntijalausuntojen pohjalta apurahoista päätti Tiedeakatemia hallitus. Tiedeakatemia hallinnoimien rahastojen ja säätiöiden apurahakäsittelyssä on huomioitu apurahojen arvioijien ja päätösten tekijöiden mahdolliset jäävydet.

Kertomusvuonna Vilho, Yrjö ja Kalle Väisälän rahastosta jaettiin apurahoja ma-

SUOMALAISEN TIEDEAKATEMIAN HALLITUS VUONNA 2019

Jäsen	Tehtävä	Toimikausi
Risto Nieminen	esimies	2018–2019
Anna Mauranen	varaesimies	2018–2019
Pekka Ilmakunnas	varainhoitaja	2019–2023
Tuula Linna	humanistisen osaston sihteeri	2019–2023
Juha Kinnunen	matemaattis-luonnontieteellisen osaston sihteeri	2019–2023
Arto Haapala	vuosijäsen	2019 (3. kausi)
Elina Ikonen	vuosijäsen	2019 (2. kausi)
Maria Lähteenmäki	vuosijäsen	2019 (3. kausi)
Merja Penttilä	vuosijäsen	2019 (3. kausi)

temaattis-luonnontieteellisille tutkimusaloille 55. kerran. Apurahoja ja yliopistokorvauksia jaettiin noin 1,4 miljoonaa euroa (2018 1,4 miljoonaa). Rahastoon tuli yhteensä 313 (375) hakemusta, kokonaissummaltaan noin 6,7 (7,8) miljoonaa euroa.

Suomalainen Tiedeakatemia osallistui vuonna 2019 neljättä vuotta Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan post doc -pooliin

Apuraha Väisälän rahastosta myönnettiin 71 (77) hakijalle. Näistä 45 (45) sai 25 000 euron suuruisen jatkokoulutusapurahan, joka edellyttää päätoimista tieteellistä työtä yhden vuoden ajan. Osa- vuotinen jatkokoulutusrahoitus myönnettiin 13 (13) saajalle. Jatkokoulutusapurahan yhteydessä matka-apuraha myönnettiin 8 (4) hakijalle. Apurahoja lyhyisiin tutkimusvierailuihin ulkomaille myönnettiin 13 (19), yhteensä 30 460 (41 590) euroa.

Eino Jutikkalan rahasto jakoi 12. kerran humanistiseen tutkimukseen tarkoitetut apurahat. Haussa rahaston apurahaprofilia uudistettiin siten, että kaikki apurahat myönnetään alkuvaiheessa oleville väitöskirjantekijöille. Lisäksi aiempien vuosien Tiedeakatemia humanistisen osaston alat kattaneet hakualat jaettiin kahteen koriin. Kertomusvuonna hakualoina olivat estetiikka, taiteidentutkimus, fennougristiikka, filosofia, kasvatustiede, kielitieteet, psykologia, teologia ja uskontotiede. Rahastoon tuli yhteensä 328 (2018 458) hakemusta, kokonaissummaltaan hieman yli 8 (10) miljoonaa euroa. Uuden korijaon takia luvut eivät ole

suoraan vertailukelpoisia edelliseen vuoteen.

Apurahoja Jutikkalan rahastosta myönnettiin 17 (22) kappaletta, kokonaissumman ollessa yhteensä noin 438 000 (437 000) euroa. Kaikki apurahat 17 (17) myönnettiin tohtoriopintoihin.

Tiedeakatemia Matematiikan rahastosta maksettiin apurahoja ja palkintoja runsaat 14 000 (45 000) euroa. Tiedeakatemia hallinnoima Emil Öhmannin Säätiö jakoi apurahoina 45 000 (50 000) euroa. Tiedeakatemia hallinnoima Hilikka ja Otto Brusiinin Säätiö myöntää apurahoja joka toinen vuosi, vuonna 2019 ei myönnetty apurahoja (v. 2018 30 000).

Tiedeakatemia osallistui vuonna 2019 neljättä vuotta Säätiöt ja rahastot ry:n post doc -pooliin. Vuonna 2019 jakosumma oli 200 000 euroa. Vuoden aikana Väisälän rahastosta myönnettiin 156 000 ja Jutikkalan rahastosta 50 000 euroa. Jaetussa summassa oli mukana aiemmin jaettuja, mutta peruuntuneita post doc -poolin apurahoja.

PALKINNOT

Suomalaisen Tiedeakatemia vuoden 2019 kunniapalkinto, suuruudeltaan 30 000 euroa, myönnettiin professori Risto Tuomelalle tunnustukseksi hänen suurista tieteellisistä ansioistaan filosofian alalla. Tuomelalle myönnettiin myös Tiedeakatemia mitali nro 31.

Eino Jutikkalan historiapalkinto myönnettiin professori Pirjo Markkolalle. Joka kolmas vuosi myönnettävä palkinto myönnettiin viidettä kertaa, ja sen arvo on 15 000 euroa.

Yhdeksättä kertaa jaettava Suomalaisen Tiedeakatemia humanistipalkinto, suuruudeltaan 15 000 euroa, myönnettiin

Toukokuun teemapäivän yhteydessä Tiedeakatemia jäsenet pääsivät vierailemaan Jyväskylän yliopiston Kiihdytinlaboratoriossa, missä henkilökunta esitteli laboratorion toimintaa.

tutkijatohtori Heli Huhtamaalle Heidelbergin yliopistosta.

Tiedeakatemia vuoden 2019 Väisälän palkinnot myönnettiin professori Goëry Gentlylle Tampereen yliopistosta ja professori Tuomo Kuuselle Helsingin yliopistosta. Palkinnot myönnettiin 20. kerran, ja ne olivat suuruudeltaan 15 000 euroa.

Pro Scientia - Tieteen puolesta -palkinto myönnettiin viestintäpäällikkö Ilari Hetemäelle. Palkinto myönnetään joka toinen vuosi henkilölle tai muulle taholle, joka on puheillaan, kirjoituksillaan tai muulla toiminnallaan merkittävästi edistänyt tieteen asemaa yhteiskunnassa. Palkinnon arvo on 10 000 euroa, ja se myönnettiin toisen kerran.

TILAISUUDET JA TAPAHTUMAT

Suomalainen Tiedeakatemia järjesti vuoden 2019 aikana perinteiseen tapaan avoi-

mia yleisötilaisuuksia eli teemailtoja joka kuukauden toisena maanantaina kesäkuukausia ja tammikuuta lukuun ottamatta. Uutena tapahtumamuotona kokeiltiin neljän Tiede Unplugged -tilaisuuden sarjaa marraskuussa. Kussakin tilaisuudessa tutkija kertoi omasta tieteenalastaan ja siitä, miten tiedettä tehdään ja ketkä sitä tekevät. Tilaisuudet antoivat erinomaisen mahdollisuuden yleisön ja puhujan väliselle dialogille. Tapahtumasarja onnistui hyvin, ja se uusitaan keväällä 2020.

Marraskuussa Tiedeakatemia koordinoima Sofi-hanke järjesti kansainvälisen tiedeneuvonnan symposiumin Kansallismuseossa. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Euroopan komission tiedeneuvonantoa tukevan SAPEAn kanssa.

Tammikuussa Tiedeakatemia järjesti Tieteen päivillä paneelikeskustelun ”Rohkeus olla hiljaa” Helsingin yliopiston pienessä juhlasalissa. Paneelissa pohdittiin

laajasti julkisuuden, median ja tieteen tekemisen suhdetta.

Toukokuussa Tiedeakatemia järjesti teemapäivän Jyväskylässä. Jäsenet vierailivat Jyväskylän yliopiston Kiihdytinlaboratoriossa. Iltapäivällä järjestettiin yliopistolla avoin yleisötilaisuus ”Liikkuva ja hyvinvoiva ihminen”.

Tiedeakatemian osastojen kokoukset järjestettiin maaliskuun teemallaan yhteydessä, vuosijuhla ja kevätkokous huhtikuussa sekä syyskokous marraskuussa.

Tiedeakatemian ryhmistä oikeustieteen ryhmä järjesti toukokuussa yleisölle avoimen seminaarin ”Oikeustieteen laatu”.

Tiedeakatemian, Suomen Tiedeseuran, Ranskan Suomen instituutin, Ranskan Suomen-suurlähetystön ja Ranskan korkeakoulutuksen, tutkimuksen ja innovaation ministeriön yhteisen Maupertuis-ohjelman puitteissa järjestettiin kaksi avointa yleisötilaisuutta tunnettujen ranskalaisten tiedemiesten vierailujen yhteydessä. Suomessa vierailivat elokuussa professori Michel Fayol ja lokakuussa professori Loïc Depecker.

Lokakuussa Tiedeakatemia osallistui Nobel-keskustelutapahtumaan Sanoma-talon Mediatorilla yhdessä muiden tiedeakatemioiden ja Helsingin Sanomien kanssa.

Tiedeakatemia osallistui myös Tieteen Päivien 2021 suunnitteluun. Ohjelmatoimikunnassa Tiedeakatemiasia edusti Maria Lähteenmäki ja ohjausryhmässä Pekka Aula.

Lista tilaisuuksista löytyy liitteestä 1.

SOFI-HANKE

Toimintavuonna käynnistettiin opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella kolmevuotinen tiede-neuvonnan kehittämishanke Sofi (Science Advice Initiative of Finland). Sofi on Suomen neljän tiedeakate-

mian yhteistyöhanke, jonka tarkoituksena kehittää Suomeen tieteen ja päätöksenteon välinen vuorovaikutusmalli, vahvistaa tiedeyhteisön ja yhteiskunnan päätöksentekijöiden välistä dialogia ja ylläpitää ja tuottaa yhteiskunnallista keskustelua tiede-neuvonnasta ja sen tulevaisuudesta. Hanketta koordinoi suomalainen Tiedeakatemia, jonka työntekijöitä Sofin sihteeristö on. Sofilla on tieteellinen mentoriryhmä, jonka jäseniä ovat tiedeakatemian jäsenet Eva-Mari Aro (akateemikko, Turun yliopisto), Marja Makarow (johtaja, Biokeskus Suomi), Ilkka Niiniluoto (akateemikko, Helsingin yliopisto) ja Kari Raimio (kansleri, emeritus, Helsingin yliopisto). Lisätietoja Sofista löytyy osoitteesta www.acadsci.fi/sofi.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Suomalaisen Tiedeakatemian yhteyksiä kansainvälisiin tiedejärjestöihin hoidettiin pääsääntöisesti tiedeakatemioiden yhteiselimen CoFA:n kautta. CoFA:n johtoryhmän jäsenenä toimi esimies ja hänen varamiehenään varaesimies. Johtoryhmään kuului myös pääsihteerin ilman päätäntäoikeutta. CoFA:n kansainvälisten asioiden toimikunnassa (KAT) Tiedeakatemiasia edustivat varaesimies ja Olavi Nevanlinna. Suomalainen Tiedeakatemia jatkoi toista vuotta Suomen Tiedeakatemia CoFAn vastuuakatemia. Suomen Tiedeakatemia on tärkeä osa Suomen tiedeakatemijärjestelmän uudistamista ja suuntautumista tulevaisuuteen. Sopimuksen puitteissa tiedeakatemia osallistuvat yhä vahvemmin tiedeyhteisön kehittämiseen ja sen kansainvälistymiseen.

CoFA:n kautta Suomalaisen Tiedeakatemian jäseniä oli luottamustehtävissä useissa kansainvälisissä tiedeorganisaatioissa: EASACissa Eva-Mari Aro, Markku

Kulmala, Jukka Seppälä ja Jari Valkonen, ISC:ssä Anna Mauranen ja Ahti Salo, UAI:ssä Mika Kajava, Kansainvälisessä ihmisoikeusverkostossa Jukka Kekkonen, ALLEAssa

Kevätkokouksessa Tiedeakatemiaan valittiin 28 uutta kotimaista jäsentä ja 2 ulkomaista jäsentä

Krista Varantola, Euro-CASEssa Olavi Nevanlinna ja SAPEAssa Marja Makarow. Aro jatkoï EASACin varapresidentinä; hänet on valoitto Tiedeakatemia esityksestä.

Uusista kansainväliseen toimintaan liittyvistä yhteistyömuodoista käytiin neuvotteluja muun muassa Ranskan Suomen suurlähetystön kanssa. Toimintavuoden aikana käytiin myös useita keskusteluja eri maiden tiedeakatemioiden edustajien kanssa.

Suomalainen Tiedeakatemia nimeää jäseniä kansalliskomiteoihin. Polaarialueiden tutkimuksen kansallisen komitean (SCAR, IASC) Tiedeakatemia varsinaisena edustajana toimi Maria Lähteenmäki varaedustajanaan Juha Pekka Lunkka. Tähtitieteen kansallisen komitean (IAU) edustajana oli Karri Muinonen. Radiotieteen kansalliskomitean (URSI) edustajina olivat Karri Muinonen ja Esa Kallio varaedustajanaan Tuija Pulkkinen. Merentutkimuksen kansallisessa komiteassa (SCOR) edustajana oli Kimmo Kahma. Kvartääritutkimuksen kansallisen komitean (INQUA) edustajana toimi Juha Pekka Lunkka. Suomen mekaniikan kansalliskomiteassa (IUTAM) edustajana oli Heikki Haario.

Esimes osallistui STS Forumin vuosikokoukseen sekä tiedeakatemioiden presi-

denttien tapaamiseen Kiotossa Japanissa lokakuussa.

Pääsihteeri osallistui Sofi-hankkeen puitteissa tiedeneuvonnan konferenssiin kesäkuussa Irlannissa (European Science Advisors Forum ESAF) ja vierailukäynnille Hollannin tiedeakatemiaan ja tiedeneuvonnan toimijoihin. Pääsihteeri edusti tiedeakatemiaa Holberg-palkinnon jakotilaisuudessa Bergenissä Norjassa kesäkuussa.

Tiedeakatemia esitti kertomusvuonna ehdokkaan Balzan Prize, Gad Rausing Pri-set, Holberg Prize, The Keio Medical Science Prize ja Olav Thon Foundation's International Research Award -palkintojen.

JÄSENET

Vuoden 2019 lopussa Suomalaisella Tiedeakatemialla oli 775 kotimaista ja 179 ulkomaista jäsentä.

Kevätkokouksessa 12. huhtikuuta Tiedeakatemiaan valittiin 28 uutta kotimaista jäsentä ja 2 ulkomaista jäsentä.

Uusiksi jäseniksi matemaattis-luonnontieteelliseen osastoon valittiin Janne Backman (Helsingin yliopisto), Matti Haukka (Jyväskylän yliopisto), Maarit Järvenpää (Oulun yliopisto), Miia Kivipelto (Karolinska Institutet, Ruotsi), Janne Kotiaho (Jyväskylän yliopisto), Raija Laiho (Luke), Virpi Lummaa (Turun yliopisto), Kaisa Matomäki (Turun yliopisto), Johanna Myllyharju (Oulun yliopisto), Jukka Mönkkönen (Itä-Suomen yliopisto), Pirjo Nuutila (Turun yliopisto), Antti Oulasvirta (Aalto-yliopisto), Ursula Schwab (Itä-Suomen yliopisto), Mikko Siponen (Jyväskylän yliopisto), Jouni Suhonen (Jyväskylän yliopisto), Ilya Usoskin (Oulun yliopisto) ja Marjo Yliperttula (Helsingin yliopisto).

Humanistiseen osastoon valittiin uusiksi jäseniksi Jukka Hyönä (Turun yliopis-

Suomalaisen Tiedeakatemia huhtikuun kevätkokouksessa valituille uusille jäsenille luovutettiin jäsendiplomit syyskuun uusien jäsenten illassa.

to), Niilo Kauppi (CRNS-Strasbourg, Ranska), Tiina Kinnunen (Oulun yliopisto), Mia Korpiola (Turun yliopisto), Kristiina Kumplainen (Helsingin yliopisto), Turo-Kimmo Lehtonen (Tampereen yliopisto), Jan Lindström (Helsingin yliopisto), Matti Miestamo (Helsingin yliopisto), Outi Paloposki (Turun yliopisto), Jukka Pirttilä (Helsingin yliopisto ja VATT) ja Elina Vuola (Helsingin yliopisto).

Suomalaisen Tiedeakatemia ulkomaisiksi jäseniksi valittiin Luda Klusáková (Charles University, Tšekin tasavalta) ja Jörg Tiedemann (Helsingin yliopisto).

Tiedeakatemia varsinaisten jäsenten joukosta poistuvat Kalle Achté, Ilkka Heiskanen, Osmo Jussila, Kauko Mikkonen, Tauno Palva, Unto Salo ja Eeva Tapio.

Tiedeakatemia tietoon on tullut, että ulkomaisten jäsenten joukosta ovat poistuneet Kenneth Bowler, Jacek Fisiak, Ole Lando ja Fergus Millar,

NUORTEN TIEDEAKATEMIA

Vuosi 2019 oli Nuorten Tiedeakatemia (Young Academy Finland YAF) toinen kokonainen toimivuosi. Nuorten Tiedeakatemia perustarkoituksena on edistää tiedettä erityisesti nuorten, tieteellisen uransa alkuvaiheessa olevien tutkijoiden näkökulmasta. Nuorten Tiedeakatemia hallituksen puheenjohtajana toimi Tommi Himberg Aalto-yliopistosta syyskokoukseen asti. Syyskokouksessa puheenjohtajaksi valittiin Jenni Raitoharju Suomen ympäristökeskuksesta. Toimintavuonna Nuorten Tiedeakatemiassa oli kaikkiaan 74 jäsentä.

Nuorten Tiedeakatemia perustamiseen vaikutti keskeisesti vuonna 2017 saatu Emil Aaltosen Säätiön miljoonan euron lahjoitus Nuorten Tiedeakatemia perustamiseksi Suomalaiseen Tiedeakatemiaan. Lahjoituksen pohjalta perustettiin Emil Aaltosen erillisrahasto.

JULKAISUTOIMINTA

Vuonna 2019 Suomalainen Tiedeakatemia julkaisi Annales Academiae Scientiarum Fennicae Mathematica, Humaniora ja Folklore Fellows' Communications eli FFC -sarjoja, joissa julkaistiin yhteensä 74 tutki-
musta. Lisäksi ilmestyivät FF Network -tiedotuslehti ja Tiedeakatemia vuosikirja suomeksi ja englanniksi. Mathematica-sarjan julkaisut sekä vuosikirjat ovat vapaasti saatavilla.

Tiedeakatemia julkaisutoimikunnan puheenjohtajana toimi Risto Nieminen. Muita jäseniä olivat Olli Martio (Mathematica-sarjan päätoimittaja), Jaakko Hämeen-Anttila (Humaniora-sarjan päätoimittaja), Frog (FFC-sarjan päätoimittaja) ja Pekka Aula. Toimikunnan sihteerinä toimi Mika Koskenoja (Mathematica-sarjan toimitussihteerinä). Julkaisutoimikunta piti vuoden aikana kaksi kokousta.

Tiedeakatemia julkaisutoiminnan valtionavustus oli 111 000 (vuonna 2018 121 000) euroa ja julkaisujen myyntituotot n. 21 000 euroa (n. 27 000). Tiedeakatemia tieteellisen kirjallisuuden vaihtotoimintaa hoitaa Tieteellisten seurain valtuuskunnan vaihtokeskus. Vuoden 2019 lopussa Tiedeakatemialla oli 302 (318) ulkomaista vaihtokumppania, ja vaihtoon lähetettiin yhteensä 756 (918) julkaisua.

Suomalaisen Tiedeakatemia ja Suomen Tiedeseuran yhteinen julkaisutoimikunta kokoontui kerran.

Toimintavuoden aikana Tiedeakatemia päätti käynnistää julkaisutoiminnan uudistamisen. Hallitus päätti perustaa julkaisusarjat A ja B. Sarjojen ensisijainen päämäärä on eritoten Tiedeakatemia uusien jäsenten tutkimuksen esittely heidän omalla äidinkielellään kirjoitetuilla, tieteellisiä periaatteita noudattavilla artikkeleilla. Tarkoituksena on lisätä tiedeakatemiyhteisön ja

muiden kiinnostuneiden ymmärrystä Tiedeakatemia jäsenten tekemästä tutkimuksesta yli tiederajojen. Uudistukseen liittyy myös päätös olemassa olevien julkaisusarjojen kustannustoiminnan siirtämisestä uusille toimijoille 2020 loppuun mennessä.

STRATEGIATYÖ

Hallitus jatkoi 2015 aloitettua Tiedeakatemia strategiatyötä kahdessa kokouksessa. Strategiaa toteutettiin painottamalla toimintaa Tiedeakatemialle valituille neljälle painopistealueelle: korkeatasoisen tieteen tunnettuuden ja vaikuttavuuden edistäminen yhteiskunnassa, nuorten lahjakkaiden tieteentekijöiden tukeminen, tieteen ja tutkimuksen kansainvälisyyden vahvistaminen, oman organisaation jalostaminen ketteräksi ja aktiiviseksi. Nämä painopistealueet näkyivät vahvasti vielä vuoden 2019 toiminnassa. Strategia tul-
laan päivittämään 2020 aikana.

VIESTINTÄ

Toimintavuonna Tiedeakatemia viestintä painottui omaan sähköiseen mediaan. Pääfoorumeina olivat kotisivut, Twitter-tili, Facebook-sivut ja Youtube-kanava. Ulkoista viestintää tehostettiin edelleen tiedotejakelupalvelun käytöllä ja aktiivisella sidosryhmätoiminnalla. Ansaitun julkisuuden seuranta jatkettiin mediaseurannan työkalulla. Toinen painopistealue oli tiedeviestinnässä, eritoten tutkitun tiedon ja tieteeseen liittyvän vaikuttajaviestinnän alueilla. Tiedeakatemia julkinen näkyvyys lisääntyi edellisvuoteen verrattuna eritoten sosiaalisen mediassa ja ammattilehdistössä.

Tieteen tunnettuuden ja vaikuttavuuden edistämiseksi tuettiin Etelämantereel-

Suomalaisen Tiedeakatemia helmij- ja maaliskuun teemaillat lähetettiin suorana verkossa. Tilaisuuksien nauhoitukset ovat katsottavissa Tiedeakatemia kotisivuilla www.acadsci.fi/tilaisuudet. Maaliskuussa teemana olivat elokuvat ja puhujina professori Henry Bacon ja näyttelijä Hannu-Pekka Björkman.

la tehtävän suomalaisesta tutkimustyöstä kertovan dokumentin tekemistä. Jälkimmäinen näkyi myös alkuvuodesta päivittäinä sosiaalisessa mediassa.

Osa vuoden 2019 teemailloista lähetettiin suorana verkossa, lisäksi nauhoitteet ovat pysyvästi katsottavissa Suomalaisen Tiedeakatemia kotisivuilla.

Sisäisessä työviestinnässä jatkettiin verkkopohjaisten viestintä- ja yhteistyöalustojen kehittämistä ja käyttöönottoa.

TALOUS JA OMAISUUDENHOITO

Tiedeakatemia hallituksen neuvonantajana elimenä talousasioissa toimii omaisuudenhoitoyhtiö. Omaisuudenhoitoyhtiöön kuuluvat Risto Nieminen, Anna Mauranen, Pekka Ilmakunnas, Pekka

Aula sekä Tuula Linna. Asiantuntijajäsenenä oli Kati Eriksson. Varainhoito perustuu vuonna 2017 päivitettyyn Tiedeakatemia, sen rahastojen sekä sen hallintoalustojen säätiöiden sijoitusstrategiaan.

Vuoden 2019 lopussa Tiedeakatemia ja sen rahastojen sijoitusvarallisuus oli yhteensä noin 174 miljoonaa euroa (edellisen vuoden lopussa 125 miljoonaa euroa). Lisäksi Tiedeakatemia hallintoalustojen säätiöiden varallisuus oli vuoden 2019 lopussa yli 4 miljoonaa euroa.

Varallisuus koostuu osake- ja korkosalkuista, Vaisala Oyj:n osakkeista sekä vaihtoehtoisista sijoituksista. Salkunhoitajina toimivat Nordea ja Evli. Kaikki Mariankatu 5:n kiinteistön toimistohuoneistot ovat Tiedeakatemia Väisälän ja Jutikkalan rahastojen suorassa omistuksessa. Muutoin kiin-

teistösijoitukset ovat pääosin eQ:n kiinteistörahoistoissa. Vuoden 2019 aikana Tiedeakatemia teki päätöksen pitkäjänteisestä vaihtoehtoisten sijoitusten ohjelmasta, jossa jatkossa kiinteistörahastojen rinnalla tehdään sijoituksia listaamattomiin yrityksiin private equity -rahastojen kautta.

Vuoden 2019 aikana pörssikurssit toipuivat vuoden 2018 lopulla tapahtuneesta laskusta ja jatkoivat nousuaan. Koko varallisuuden tuotto, sisältäen osingot, korot, vuokrat ja omaisuuden arvon muutokset, oli kertomusvuonna ilman Vaisala Oyj:n osakkeita noin 21 % (edellisenä vuonna noin -5 %). Vaisala Oyj:n osakekurssi lähes kaksinkertaistui vuoden aikana, ja se mukaan lukien koko omaisuuden tuotto oli noin 46 %.

Tiedeakatemian vuoden 2019 tilien ja hallinnon tarkastajana toimi professori, KHT Markku Koskela ja varatilintarkastajana KHT Riku Kärnä. Tilintarkastuskertomus ja kertomus varainhoidosta julkaistaan 2019 vuosikirjan yhteydessä.

HENKILÖSTÖ

Suomalaisen Tiedeakatemian pääsihteerinä toimi professori Pekka Aula. Tiedeakatemian hallintopäällikkönä toimi FM Leila Sarajärvi ja hallintosihteerinä FM Nina Rapelo. Toimistosihteerinä toimi FM Marianne Parvinen, joka siirtyi 12.6. toisen työnantajan palvelukseen. Syyskuussa toimistokoordinaattorina aloitti tradenomi Suvi Salmi. Nuorten Tiedeakatemian tiedesihteerinä (16 %) 19.8. asti toimi VTM Katri Mäkinen-Rostedt, ja 12.8. alkaen VTM Johanna Ketola (50 %). Tiedeakatemian hallinnon alla toimivan CoFA:n palveluksessa toimi akatemiasihteerinä dos. Päivi Tikka, joka siirtyi vuoden lopussa toisiin tehtäviin. Tiedesihteerinä toimi FM Veera Lau-

nis. Tiedeakatemian pääsihteerinä on CoFA:n sihteeristön hallinnollinen esimies. Tiedeakatemioiden yhteishankkeen Sofin palveluksessa aloitti akatemiasihteerinä helmikuun alusta alkaen sisällöntuottajana VTM Nanna Särkkä.

Hallintopäällikkö osallistui työolainsäädäntöön, työhyvinvointiin ja säätiötoimintaan liittyviin koulutuksiin, sekä toimialansa seminaareihin. Hallintosihteerinä osallistui viestintään, julkaisuihin ja apurahaprosesseihin liittyviin koulutuksiin. Toimistosihteerinä osallistui viestintään liittyviin koulutuksiin. Henkilöstö osallistui myös tietotekniikan koulutuksiin sekä yhteistyöorganisaatioiden järjestämiin informaatiotilaisuuksiin ja seminaareihin.

Kertomusvuonna Tiedeakatemia maksoi palkkaa tai palkkioita kaikkiaan 26 eri henkilölle.

MUU TOIMINTA

Suomen Akatemia ja Suomen Tiedeakatemit käynnistivät toukokuussa 2017 yhteisen mentorointiohjelman tutkijoille, jossa Tiedeakatemia on tiiviisti mukana. Ohjelman ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Olavi Nevanlinna ja jäsenenä Pekka Aula.

Tiedeakatemia esitti kertomusvuonna ehdokkaat suomalaisille naisille suunnatun innovaatiopalkinnon ja Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan Kordelinin tiedepalkinnon saajiksi.

Hallitus on vuoden aikana pyynnöstä ehdottanut jäseniä useisiin työryhmiin ja toimielimiin. Tiedeakatemialla on edustajia monissa eri kotimaisissa ja ulkomaisissa instituutioissa ja organisaatioissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman korkeakoulutuksen ja tutkimuksen

kansainvälisten asioiden foorumin jäsenenä jatkoi varaesimies Anna Mauranen ja varalla Minna Martikainen-Peltola.

Korkeakoulutus ja tutkimus 2030 -visiion tiekartan laatimishankkeen ryhmään Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta jatkoi Risto Nieminen. Pekka Aula toimi opetus- ja kulttuuriministeriön Team Knowledge Finland -verkoston ohjausryhmässä.

Suomalainen Tiedeakatemia on Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan (TSV) jäsen. TSV:n hallituksessa olivat Tiedeakatemia edustajina Arto Haapala varamiehenään Elina Ikonen sekä Maria Lähteenmäki varamiehenään Merja Penttilä.

Pääsihteeri osallistui Tiedeakatemia edustajana TSV:n kevätkokoukseen maaliskuussa ja syyskokoukseen syyskuussa. Julkaisufoorumin ohjausryhmässä Tiedeakatemia edustajana toimi Dennis Bamford.

Tiedeakatemia edustajina Alfred Kordelinin säätiön hallituksessa olivat Jukka Seppälä varallaan Keijo Hämäläinen sekä Hannu Riikonen varallaan Mari Vaattovaara. Edustajina säätiön tieteen jaostossa olivat Seppo Hentilä varallaan Tuomas Forsberg sekä Eija Kalso varallaan Hilikka Soinen. Kansanvalistuksen jaostossa edustajana oli Markku Löytönen varallaan Risto Nieminen ja kirjallisuuden jaostossa Heta Pyrhönen varallaan Marjatta Palander. Taiteen jaostossa toimivat Ville Lukkarinen varallaan Helena Hyvönen (6.11. asti) ja Annika Waenerberg (7.11. alkaen).

Suomen eläin- ja kasvitieteen julkaisu-toimikunnassa Tiedeakatemia edustajina olivat Jaana Bäck ja Jukka Jernvall. Ulko-

politiikan tutkimussäätiössä edustajana oli Tapio Raunio. Säätiöiden post doc -poolissa Tiedeakatemia edustajana oli Anna Mauranen varallaan Kaisa Nyberg. Kansalliseen LUMA-neuvottelukuntaan nimitettiin edustajaksi pääsihteeri Pekka Aula. Tutkimuksen vaikuttavuuden tukisäätiön hallituksessa Tiedeakatemia nimeämään jäsenenä oli Anna Mauranen.

Suomen Akatemian tieteellisissä toimikunnissa oli vuoden 2019 lopussa Suomalaisen Tiedeakatemia jäseniä seuraavasti: Sami Pihlström, Petri Karonen ja Petri Kuoppamäki kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen toimikunnassa, Reko Leino ja Petri Pellikka luonnontieteiden ja tekniikan tutkimuksen toimikunnassa, Esa Korpi, Kristiina Kruus, Jussi Kukkonen, Heli Peltola ja Ursula Schwab biotieteiden, terveyden ja ympäristön tutkimuksen toimikunnassa. Heistä Reko Leino, Sami Pihlström ja Ursula Schwab toimivat toimikunnan puheenjohtajana. Strategisen tutkimuksen neuvoston puheenjohtajana oli Kimmo Nuotio.

Pekka Ilmakunnas osallistui Tiedeakatemia edustajana Kiinteistö Oy Mariankatu 5-7 varsinaiseen yhtiökokoukseen huhtikuussa. Pekka Aula on kiinteistöyhtiön hallituksen jäsen.

Pekka Aula edusti Tiedeakatemiaa Suomen eläin- ja kasvitieteen julkaisu-toimikunnan vuosikokouksessa maaliskuussa, Vaisala Oyj:n yhtiökokouksessa huhtikuussa sekä Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan kevätkokouksessa ja syyskokouksessa. Suomen LUMA-keskuksen StarT-hankkeen kummina toimi Kimmo Kontula.

LIITE 1

VUODEN 2019 TILAISUUDET

12. TAMMIKUUTA: PANEELIKESKUSTELU

ROHKEUS OLLA HILJAA (OSANA TIETEEN PÄIVÄT 2019 -OHJELMAA)

- Paneelissa: professori Kari Enqvist (Helsingin yliopisto), päätoimittaja Kaius Niemi (Helsingin Sanomat), akateemikko Sirpa Jalkanen (Turun yliopisto), tutkija Katri Saarikivi (Helsingin yliopisto) ja hallituksen varapuheenjohtaja Ilona Herlin (Koneen Säätiö)

11. HELMIKUUTA: TEEMAILTA SUKUPUUTTO

- Alustukset: professori Janne Kotiaho (Jyväskylän yliopisto) ja tutkimusjohtaja Anna Rotkirch (Väestöliitto)

11. MAALISKUUTA: TEEMAILTA MITEN ELOKUVA PYRKII VAIKUTTAMAAN MEIHIN

- Professori Henry Bacon (Helsingin yliopisto): Motivaatioiden manipulointi tarinankerronnassa
- Näyttelijä Hannu-Pekka Björkman: Hiljainen tieto
- Ennen teemailtaa järjestettiin osastojen kokoukset

12. HUHTIKUUTA: VUOSIJUHLA: KUNNIA-PALKINNON JAKO, KEVÄTKOKOUS JA JUHLAILLALLINEN

- Suomalaisen Tiedeakatemian kunnia-palkinto ja mitali nro 31 myönnettiin professori Raimo Tuomelalle (Helsingin yliopisto)
- Professori Tuomelan juhlaesitelmä
- Kevätkokouksessa käsiteltiin ja päätettiin sääntömääräiset asiat
- Kevätkokouksen jälkeen järjestettiin juhlailallinen

8. TOUKOKUUTA: TEEMAPÄIVÄ LIIKKUVA JA HYVINVOIVA IHMINEN JYVÄSKYLÄSSÄ

- Aamupäivällä vierailtiin fysiikan laitoksella ja tutustuttiin pienryhmissä Kiihdytinlaboratorioon
- Iltapäivällä järjestettiin Jyväskylän yliopistolla seminaari "Liikkuva ja hyvinvoiva ihminen"
- Seminaarissa alustajina Jyväskylän yliopistolta tutkijatohtori Eero Haapala, yliopistotutkija Elina Sillanpää ja professori Sarianna Sipilä

21. TOUKOKUUTA: OIKEUSTIETEEN RYHMÄN SEMINAARI OIKEUSTUTKIMUS 2019 – OIKEUSTIETEEN LAUTU

16. SYYSKUUTA: TEEMAILTA UUSIEN JÄSENTEN ILTA

- Tilaisuudessa juhlistettiin Suomalaisen Tiedeakatemian uusia jäseniä
- Tutkimusprofessori Niilo Kauppi (CNRS, Strasbourg): Miten yliopistorankingit määrittelevät kansainvälisen näkyvyyden?
- Professori Miia Kivipelto (Karolinska Institutet): Muistisairauksien ennaltaehkäisy tutkimusten läpimurtoja: FINGER-tutkimuksesta maailmanlaajuiseksi tutkimusverkostoksi

14. LOKAKUUTA: TEEMAILTA HUMANISTISILLE TIETEILLE

- Eino Jutikkalan historiapalkinto myönnettiin professori Pirjo Markkolalle (Tampereen yliopisto)
- Suomalaisen Tiedeakatemian humanistipalkinto myönnettiin tutkijatohtori Heli Huhtamaalle (Heidelbergin yliopisto)
- Kuultiin palkinnonsaajien juhlaesitelmät

- Jaettiin Emil Öhmannin Säätiön sekä Eino Jutikkalan rahaston apurahadiploimit
- 22. LOKAKUUTA: SUURI NOBEL-TILAISUUS**
- Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä muiden tiedeakatemioiden ja Helsingin Sanomien kanssa Sanomatalon Mediatorilla
 - Tilaisuudessa asiantuntijoiden johdolla esiteltiin vuoden 2019 Nobel-palkinnot
- 7. MARRASKUUTA: TIEDE UNPLUGGED: PROFESSORI MIKAEL FOGELHOLM, RAVITSEMUSTIEDE**
- 11. MARRASKUUTA: TEEMAILTA TIEDE JA YHTEISKUNTA SEKÄ SYYSKOKOUS**
- Akateemikko Risto Nieminen (Suomalainen Tiedeakatemia): Johdatus teemaan
 - Akatemiasihtööri Jaakko Kuosmanen (Tiedeneuvontahanke Sofi): Milloin politiikka on tietopohjaista?
 - Johtaja, professori Marja Makarow (Biokeskus Suomi): Tiedeneuvontaa Euroopan Unionin päättäjille
 - Syyskokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat
- 13. MARRASKUUTA: SYMPOSIUM THE FUTURE OF SCIENCE ADVICE**
- Tilaisuuden järjesti Tiedeneuvontahanke Sofi yhteistyössä Euroopan komission tiedeneuvonantoa tukevan SAPEAn kanssa
- 14. MARRASKUUTA: TIEDE UNPLUGGED: PROFESSORI LIISA KELTIKANGAS-JÄRVINEN, PSYKOLOGIA**
- 21. MARRASKUUTA: TIEDE UNPLUGGED: PROFESSORI MIKA PANTZAR, TALOUSTIEDE**
- 28. MARRASKUUTA: TIEDE UNPLUGGED: PROFESSORI MINNA PALMROTH, AVARUUSTIEDE**
- 9. JOULUKUUTA: TEEMAILTA MATEMAATTIS-LUONNONTIETEELLISILLE TIETEILLE**
- Väisälän palkinnot ojennettiin professoreille Goëry Genty (Tampereen yliopisto) ja professori Tuomo Kuusi (Helsingin yliopisto)
 - Kuultiin palkinnonsaajien esitelmät
 - Jaettiin apurahadiploimit Vilho, Yrjö ja Kalle Väisälän rahaston apurahansääjille